

hint Misforhold, som saa haardt rammer disse Klasser, kunde undgaaes. Men medens det eneste virkelige Hjælpenmiddel herimod kun vil være det at søge at fremkalde et større Tilbud af Arbejde og at søge at mangfoldiggjøre Arterne af Arbejdet saaledes, at det kan svare til de forskellige Evner, de forskellige Køn og Aldre, har man tillige imod dette Samfundsønde anvendt mange, som jeg tror, meget smaa Midler, der neppe ville gjøre nogen synlig Nytte og i alt Fald ikke ville gjøre en Nytte, som svarer til de Kræfter og de Penge-midler, som i saa Henseende ere satte i Bevægelse. Djsaa i det halve Aar, hvort Rigsdagen, trods de gode Forsætter ved Samlingen's Begyndelse, nu har været samlet, har der jo været ikke saa Vidnesbyrd om, at der ogsaa i Rigsdagen har været en særdeles god Villie til paa forskellig Maade at komme de ugunstige, stillede Samfundsclasser til Hjælp. Vi have jo ikke blot set ikke saa Bevillinger paa Finantsloven, som sigte til dette Maal, men vi have ogsaa i Dag til Behandling et Lovforslag angaaende en enkelt Klasse Bestillingemand, hvis Naar trænge til at ophjælpes, og endelig er der fremkommet nærværende Lovforslag, som ligeledes har dette Diemed. Jeg tror imidlertid, at det virkelig med Hensyn til dette sidste Mittel, som man nu gennem en Fritagelse af Bygningsafgift vil bringe til Anvendelse, gjælder, at man ikke paa nogen Maade vil naae det, som tilsigtes derved. Jeg tror i alt Fald ikke, at det udenfor Kjøbenhavn vil have nogen stor Betydning, og naar det for Kjøbenhavn kan have Interesse, saa er det ikke paa Grund af Fritagelsen for Bygningsafgift, men væsentligen fordi man regner paa, at Kongen eller — som jeg haaber det vil ske — Kommunalbestyrelsen vil eftergive den kommunale Skat, som paalignes efter de samme Grundsætninger som Bygningsafgiften, nemlig Arealstatten, og som udgjør omtrent $2\frac{1}{2}$ Gang, saa meget som Bygningsafgiften. Ligesom jeg nu tror, at alle saadanne Midler kun forslaa lidt, og at Glæden ved disse Begjæringer mere er hos dem, som bevilge Gaven, end hos dem, som modtage den, saaledes tror jeg ogsaa, at de, som virke til at bygge Jernbaner, at besaa Brakmarkerne med Sukkerroer, at anlægge

Bele, opbyrte Heder, udføre Bygningsarbejder eller at udvikle Industri- og Handelsbetjæmhed, udrette langt Mere til Forbedring af Arbejdernes Naar og gaa langt grundigere til Verks end de, som ville forsøge paa dertil at virke ved de smaa Midler, der her bringes i Forslag. Naar jeg siger smaa Midler, saa er det dog i Dvrigt en Sum af omtrent 100,000 Rd., som her tilsigtes uddelt af Statskassen til dem, der svare Bygningsafgift af de mindre Leiligheder, men medens Sagen i Dvrigt har været behandlet overmaade uførlig og grundig i det andet Thing, saa er forekommer det mig, Forsvarerne af dette Lovforslag gaaede temmelig let hen over det Spørgsmaal, hvilken Indflydelse Bygningsafgiften har med Hensyn til Husleiens Størrelse. Dette Spørgsmaal forekommer det mig ingenlunde er besvaret under de Forhandlinger, der ere foregaaede i det andet Thing, og jeg ønsker høist at dvæle et Døbtid derved. Jeg vil i saa Henseende forudstille den Bemærkning, at naar jeg taler om Bygningsafgiften, taler jeg om den saaledes, som den er paalagt paa Landet, i Kjøbstæderne og i Kjøbenhavn, men jeg tager ikke Hensyn til den nye omtalte Arealstatter, thi denne bør holdes ude fra Betragtningerne over Bygningsafgiften, saa vist som Bygningsafgiften er en Statsafgift og Arealstatten en Kommuneafgift. Nu stiller det sig — for at begynde med Kjøbstæderne — meget forskellig i de forskellige Kjøbstæder med Hensyn til det Antal Steder, der vil faae Gavn af denne Lov, naar den bliver vedtaget, saaledes som den forelægges. Det er som Bt-lag til Forhandlingerne i det andet Thing blevet omdelt en Oversigt over nogle saa Kjøbstæder, hvoraf det vil vise sig, hvor høist forskellig Forholdet stiller sig baade imellem Byerne indbyrdes og lige over for Folkemængden i de forskellige Byer med Hensyn til Antallet af de Steder, der ville faae Gavn af Bygningsafgiftens Ophævelse saa vidt, som her foreslaas. Jeg skal supplere denne Oversigt med en Beretning fra den By, som særlig er mig bekendt, hvor Bygningsafgiftsummen af samtlige bygningsafgiftspligtige Steder, der udgjøre mellem 900 og 1000 særskilt matrikulerede Eendomme, for